

Bijlage 3. Behandeling van de adviezen bij het ministerieel besluit tot voorlopige bescherming als monument van elektriciteitscabine Prinsenhof in Gent

Provincie: Oost-Vlaanderen

Gemeente: Gent, 15de afdeling, sectie F

Objectnummer: 4.01/44021/1454.1

Dossiernummer: 4.001/44021/132.1

Omschrijving:

Elektriciteitscabine Prinsenhof, Prinsenhof

Mij bekend om gevoegd te worden bij het besluit van heden:

Brussel,

15 JUNI 2018

De Vlaamse minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed,

Geert BOURGEOIS

1. Adviezen uitgebracht voorafgaand aan de voorlopige bescherming

1.1. Adviezen uitgebracht door de departementen en agentschappen van de beleidsdomeinen Omgeving, MOW en LV

1.1.1. Beleidsdomein Omgeving

Het advies werd gevraagd op 18 april 2018. Het departement noch de agentschappen brachten advies uit over de bescherming van het onroerend goed. In uitvoering van artikel 6.1.3 van het Onroerendergoeddecreet zijn de adviezen gunstig.

Conclusie: Het advies heeft geen invloed op het inhoudelijk dossier en het ministerieel besluit.

1.1.2. Beleidsdomein Mobiliteit en Openbare Werken

Het advies werd gevraagd op 18 april 2018. Het departement noch de agentschappen brachten advies uit over de bescherming van het onroerend goed. In uitvoering van artikel 6.1.3 van het Onroerendergoeddecreet zijn de adviezen gunstig.

Conclusie: Het advies heeft geen invloed op het inhoudelijk dossier en het ministerieel besluit.

1.1.3. Beleidsdomein Landbouw en Visserij

Het advies werd gevraagd op 18 april 2018. Het departement noch de agentschappen brachten advies uit over de bescherming van het onroerend goed. In uitvoering van artikel 6.1.3 van het Onroerendergoeddecreet zijn de adviezen gunstig.

Conclusie: Het advies heeft geen invloed op het inhoudelijk dossier en het ministerieel besluit.

1.2. Advies uitgebracht door de betrokken stad Gent

Het advies werd gevraagd op 18 april 2018.

Stad Gent

Het college van Burgemeester en Schepenen bracht op 24 mei 2018 een gunstig advies uit over deze bescherming. Het advies maakt integraal deel uit van het beschermingsdossier.

Conclusie: het advies heeft geen invloed op het inhoudelijk dossier of het beschermingsbesluit.

1.3. Advies uitgebracht door de Vlaamse Commissie Onroerend Erfgoed (VCOE)

Het advies werd gevraagd op 18 april 2018.

De VCOE bracht op 17 mei 2018 een voorwaardelijk gunstig advies uit over de bescherming van het onroerend goed. Het advies maakt integraal deel uit van het beschermingsdossier.

Behandeling van het advies:

De commissie vraagt het inhoudelijk dossier nader uit te werken wat de typologische geschiedenis van elektriciteitscabines en de vergelijking met andere beschermde elektriciteitscabines betreft.

Antwoord: Het inhoudelijk dossier bevat al volgende alinea's: "*De elektriciteitscabine Prinsenhof kadert ook in een **typologische geschiedenis**. Elektriciteitscabines worden (in België vanaf circa 1911) gebruikt om hoogspanning om te zetten naar laagspanning*

en zo elektriciteit te distribueren. De architectuur die hiervoor gehanteerd wordt, bestaat enerzijds uit standaardontwerpen van de elektriciteitsmaatschappijen. Anderzijds zijn er ook van in het begin pogingen geweest om deze gebouwtjes aan te passen aan hun context. In historische steden is er bijvoorbeeld een lange traditie om deze gebouwtjes een uitgesproken historiserende vormgeving te geven of om ze te doen verdwijnen in hun omgeving door aan te sluiten op de bestaande (woon)architectuur qua materiaal en gabarit. De elektriciteitscabine van Van Hee behoort tot deze laatste tendens, maar op een heel kwalitatieve manier. De elektriciteitscabine Prinsenhof is bovendien één van de laatste realisaties van de Elektriciteits-, Gas- en Waterdiensten (E.G.W.). Dat zij aandacht besteedden aan hun architectuur blijkt ook uit hun propagandacentrum en administratief complex aan het Graaf van Vlaanderenplein 36 (1954-1960) dat werd ontworpen door de Gentse architect Geo Bontinck in een classicistisch modernisme.

Dertien elektriciteitscabines in Vlaanderen werden al beschermd als monument waarvan zes als onderdeel van een groter geheel zoals een park of een militair, industrieel of religieus geheel. Van de zeven overige zijn er twee te typeren als oorlogserfgoed (uit de Eerste Wereldoorlog) en die lijken bovendien eerder elektriciteitscentrales dan elektriciteitscabines. Vier dateren uit het interbellum en zijn gelegen in landelijke gebied in West-Vlaanderen en Limburg. Slechts één elektriciteitscabine in stedelijke context werd al beschermd als monument, met name een modernistisch ontwerp van Jan-Albert De Bondt uit de jaren 1930 in Gent (samen met een reeks onderstations in Gent van dezelfde ontwerper)."

Deze laatste alinea bevat al een uitputtende vergelijking met de dertien andere als monument beschermde elektriciteitscabines in Vlaanderen. Een grondigere vergelijking met de elektriciteitscabines die opgenomen zijn in de inventaris van het bouwkundig erfgoed, zoals de commissie vraagt, is weinig zinvol omdat geen enkele daarvan dateert uit het laatste kwart van de 20ste eeuw, zoals de elektriciteitscabine Prinsenhof. Om die reden wordt niet ingegaan op deze voorwaarde.

De commissie vraagt de stedenbouwkundige waarde toe te kennen en deze verder uit te werken in het dossier.

Antwoord: De commissie motiveert deze voorwaarde door op te merken dat "het pand waarde heeft door de geslaagde inpassing in de straat en in de wijk" en dat het "in die zin tevens een voorbeeld is van 'integratiearchitectuur' en een uiting van de toenmalige hernieuwde aandacht voor binnenstedelijke architectuur." Deze waardeoordelen zijn juist maar worden al behandeld onder de architecturale waarde: "Haar oeuvre sluit aan bij het postmodernisme in het herwaarderen van de historische stad" en "Typische kenmerken van haar architectuur, die ook aanwezig zijn in de woning Derks-Lowie, zijn () het geslaagde evenwicht tussen architecturale autonomie en contextuele integratie (door respectievelijk de symmetrie en grote blinde muurvlakken enerzijds en de topgevel, bepleistering en gevelopeningen anderzijds)." De stedenbouwkundige waarde wordt als volgt gedefinieerd: "de mate waarin het erfgoed een rol speelt in de planmatig ingerichte, bebouwde ruimte, inclusief de wisselwerking tussen open en bebouwde ruimte en de samenhang tussen de verschillende schaalniveaus." Dat bij een ontwerp rekening gehouden werd met de omgeving is onvoldoende om een stedenbouwkundige waarde toe te kennen, aangezien dit in min of meerdere mate opgaat voor vrijwel alle architectuur. Om die reden wordt niet ingegaan op deze voorwaarde.

De commissie vraagt de industrieel-archeologische waarde te onderzoeken.

Antwoord: Het inhoudelijk dossier (1.3. Beschrijving) bevat volgende beschrijving "Oorspronkelijk stonden bovenaan de installatie voor hoogspanning en beneden die voor laagspanning maar de ruimte boven staat anno 2018 leeg". Deze beschrijving werd niet hernomen bij artikel 2 van het beschermingsbesluit omdat de industrieel-archeologische waarde van de installatie te beperkt is om een bescherming te verantwoorden (een standaardinstallatie van recente datum).

Verder merkt de commissie nog op dat in artikel 5 *"het vellen of beschadigen van bomen en struiken die opgenomen zijn in het beschermingsbesluit"* opgenomen is als toelatingsplichtige handeling, terwijl artikel 2 geen melding maakt van de vroegere aanwezige lindeboom.

Antwoord: Deze opmerking is terecht en om die reden wordt de betreffende toelatingsplichtige handeling in artikel 5, 5°, c) als volgt geherformuleerd: *"het terugplaatsen van een lindeboom naast de trap op de voorkoer, en nadien het vellen of beschadigen van die boom, en elke handeling die een wijziging van de groeiplaats en groeivorm van die boom tot gevolg kan hebben"*

Conclusie: het advies heeft invloed op het beschermingsbesluit.

Het beschermingsbesluit werd als volgt aangepast:

- Artikel 5, 5°, c) werd geherformuleerd als volgt: *"het terugplaatsen van een lindeboom naast de trap op de voorkoer, en nadien het vellen of beschadigen van die boom, en elke handeling die een wijziging van de groeiplaats en groeivorm van die boom tot gevolg kan hebben"*